

సంపుటి : 5
సంచిక : 9
డిసెంబర్. 2005

పేజీలు : 100
వెల :
రూ. 20/-

ఘటాభివృద్ధి : అనువాద సాహిత్యం

చిరునామా: 1-9-286/3, విద్యానగర్ (రాంనగర్ గుండు దగ్గర), హైదరాబాద్-500044. ఫోన్:(అ):27071500 (ఇ): 27077599
email : rachanapatrika@hotmail.com, talpasai@rachana.net www.rachana.net

సంపాదకీయం..... **5**

— కథలు —

కథాపీఠం :: నమ్మకమా! నిన్ను నమ్మవచ్చా?
- సత్యం మందపాటి ... 19

అత్యవసర పరిష్కారం - శ్రీఉదయిని ... 26

సంకల్పం - నాదెళ్ళ అనూరాధ ... 33

యుద్ధం ఆగింది - యర్రమిల్లి విజయలక్ష్మి ... 45

బాడీగార్డ్ - జయంతి కావేరిమణి ... 53

తీర్థం - పంజాల జగన్నాథం ... 56

కథాప్రహేళిక :: తులసెమ్మ కొడుకు
- వారణాసి నాగలక్ష్మి ... 63

వసుధైవ కుటుంబకం - ఇంద్రగంటి శ్రీనివాసశాస్త్రి ... 74

అకాల ధర్మం - కామేశ్వర పావనరాం ... 87

ఇది తెలుగే?! - బీనాదేవి ... 92

— కవితాలంకారికులు —

దర్శనయనం శ్రీనివాసాచార్య ... 52

నిఖిలేశ్వర్ ... 69

— ప్రత్యేక రచన —

భగీరథయత్నాలు - ప్రొ|| కవన శర్మ ... 12

— శీర్షికలు —

అమృతవర్షిణి ... 6

పజిలింగ్ పజిల్ ... 8

నిర్వహణ : సత్యం మందపాటి

సాహితీవైద్యం - వసుంధర ... 39

రచనా సమీక్ష ... 96

— నీలయల్ రచనలు —

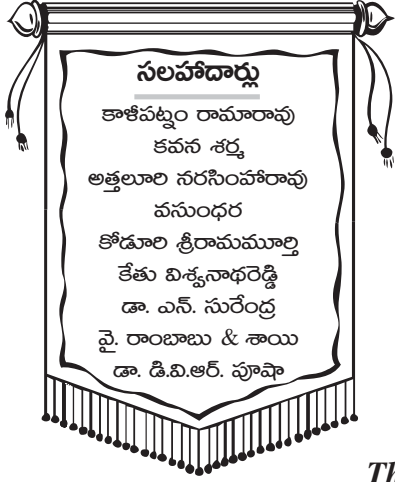
వీర విక్రమార్కము (అను)
బొమ్మలు చెప్పిన కథలు - పాలెపు బుచ్చిరాజు... 79

— ఐశేష్ రచన —

నవరస స్వరహేల - మన ఘంటసాల
- ఇంద్రగంటి జానకీబాల... 70

— అక్కడక్కడక్కడా —

కార్టూన్లు

సలహాదారులు
 కాళిపట్టం రామారావు
 కవన శర్మ
 అత్తలూరి నరసింహారావు
 వసుంధర
 కోడూరి శ్రీరామమూర్తి
 కేతు విశ్వనాథరెడ్డి
 డా. ఎన్. సురేంద్ర
 వై. రాంబాబు & శాయి
 డా. డి.వి.ఆర్. పూషా

మార్కెటింగ్
 శాండిల్స్ మార్కెటింగ్
 5-4-670, నాంపల్లి స్టేషన్ రోడ్,
 హైదరాబాద్-500001
 ఫోన్: 24614641, 24602491
సంపాదకుడు
 వై.వి.యస్.ఆర్.యస్.తల్లశాయి
అసోసియేట్ ఎడిటర్
 'హంసలేఖ'

The Only Magazine Administered by Writers

మంచి సాహిత్యానికి భాషాభేదం ఉండదు!

ప్రబంధ కావ్యాల కాలం నుంచీ అనువాద రచనలకు తెలుగు సాహిత్యం పెద్దపీట వేస్తూ వచ్చింది. అప్పటి దాకా రచనలు ప్రధానంగా సంస్కృతం నుంచే రూపొందుతుండేవి. 1940-50 నుంచీ ప్రపంచ భాషల, భారతీయ భాషల నుంచి ఎన్నో ఎన్నెన్నో రచనలు తెలుగులో ప్రచురింపబడ్డాయి.

1955లో, హైస్కూలు విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడు, తొలిసారి మాక్సిమ్ గోర్కీ నవల “అమ్మ” చదవడం జరిగింది. ఒక లక్ష్యసాధనకు జరిగిన యుద్ధంగా, చాలా ఢిల్లీగా అనిపించిందప్పుడు. ఆ నవల మూలాల గురించి సమగ్రంగా తెలుసుకున్నది మరో పదేళ్ళ తర్వాతనే! గొలుసులతో బంధింపబడిన ఖైదీలను సైనికులు భరించలేని మంచులో నడిపించుకు వెళ్తున్నప్పుడు ఇద్దరు పిల్లలు వారికి రొట్టెలు అందించే సందర్భం గుర్తొచ్చి నప్పుడల్లా వెన్ను చలితో జలదరించేది. అప్పుడు ఆకలి మాత్రమే దర్శనమైంది కాని ఆ ఖైదీల అసలు ‘ఆకలి’ ఏమిటన్నది చాలా ఏళ్ళకి కానీ అవగతం కాలేదు.

నేను చదివిన ‘అమ్మ’ శ్రీ గద్దె లింగయ్యగారు సంపాదకుడుగా ‘ఆదర్శ గ్రంథమండలి’ వారు ప్రచురించిన (387 పేజీలు; వెల : మూడు రూపాయలు) ఐదవ కూర్పు ప్రతి. అంతకు 21 సంవత్సరాల క్రితం మొదటిసారిగా ఈ నవలను వారే ప్రచురించారట. సరళమైన తెలుగులో అనువదించింది శ్రీ క్రొవ్విడి లింగరాజుగారు. ఆయన తమ విజ్ఞప్తిలో - “అసలు కల్పనలోని పేర్లను నేను యేమీ మార్చలేదు. పేర్లు మారినైతే దేశపు స్థితిగతుల కతకవు. ప్రసిద్ధులైన నవలాకారుల నవలల ననుసరించినప్పుడు పేర్లనేమీ మార్చకూడదనే నా అభిప్రాయం”- ఇంకా - “ప్రపంచంలో వుండే ధనధాన్యాలను అనుభవించడానికందరికీ హక్కున్నట్లే విజ్ఞానాన్ని, వికాసాన్ని పొందడానికి కూడా అందరికీ హక్కుంది” అనీ అన్నారు. వీరి ఈ అభిప్రాయాలనే తర్వాతి కాలంలో చాలామంది అనువాదకులు గౌరవించి, అనుసరించారని అనుకుంటున్నాను.

తదాదిగా - పడవ మునక (కమలాసనుడు); గోరా (శ్రీనివాస చక్రవర్తి); ఛంఘిజ్ ఖాన్ (మద్దిపట్ల సూరి); శరత్ సంపూర్ణ సాహిత్యం - 16 సంపుటాలు (బొందలపాటి శివరామ కృష్ణ); ఆనందమఠం, రజని, కపాలకుండలి, రత్నదీపం; మాయావి, మాయావిని, వీర ఛత్రపాల్ మొ॥ (చక్రపాణి) లాంటి అనువాద రచనలు తెలుగువారి ముంగిట్లలో పీఠం వేసుకూర్చున్నాయి. అవి తెలుగు రచనలుగానే పాఠకులు భావించి స్వీకరించారు. ఆ విధంగా అనువాద రచనలు తెలుగు వారిలో పఠనాభిలాషను గణనీయంగా పెంపొందించాయి.

‘రచన’ ప్రారంభ సంచిక నుంచీ, నేరుగా ఆయా భాషల నుంచి అనువాదం చేయబడిన రచనలను మాత్రమే ప్రచురిస్తూ వస్తున్నాను. అలా ఉభయ భాషలు తెలిసిన వారు మాత్రమే మూల రచనకు న్యాయం చేయగలరన్నది నా విశ్వాసం.

అనువాద సాహిత్యం పట్ల తెలుగువారికున్న ఆసక్తిని దృష్టిలో ఉంచుకుని రెండు సంకలనాలు - 35 కథలతో ‘రచన అనువాద కథలు’; 3 నవలలతో ‘రచన అనువాద నవలలు’ - ఇటీవలే ‘వాహినీ బుక్ ట్రస్ట్’ తరపున ప్రచురించడం జరిగింది. వీటిని తెలుగు పాఠకులోకం ఆదరించి, ఆనందించగలదని ఆశిస్తూ.....

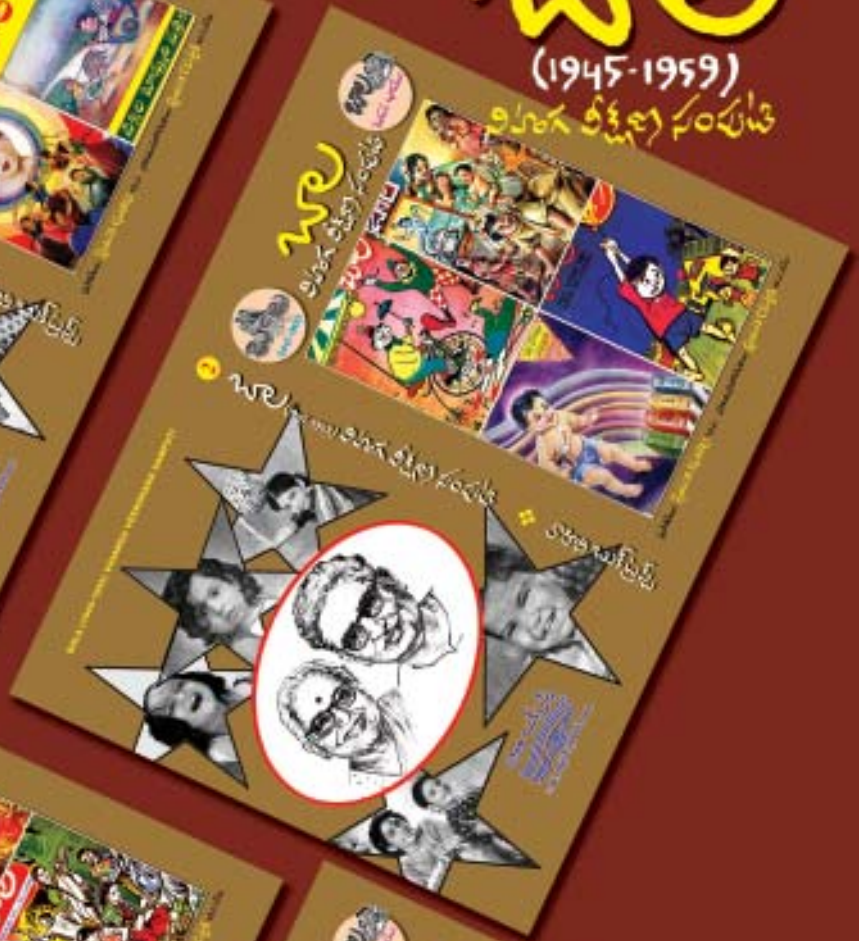
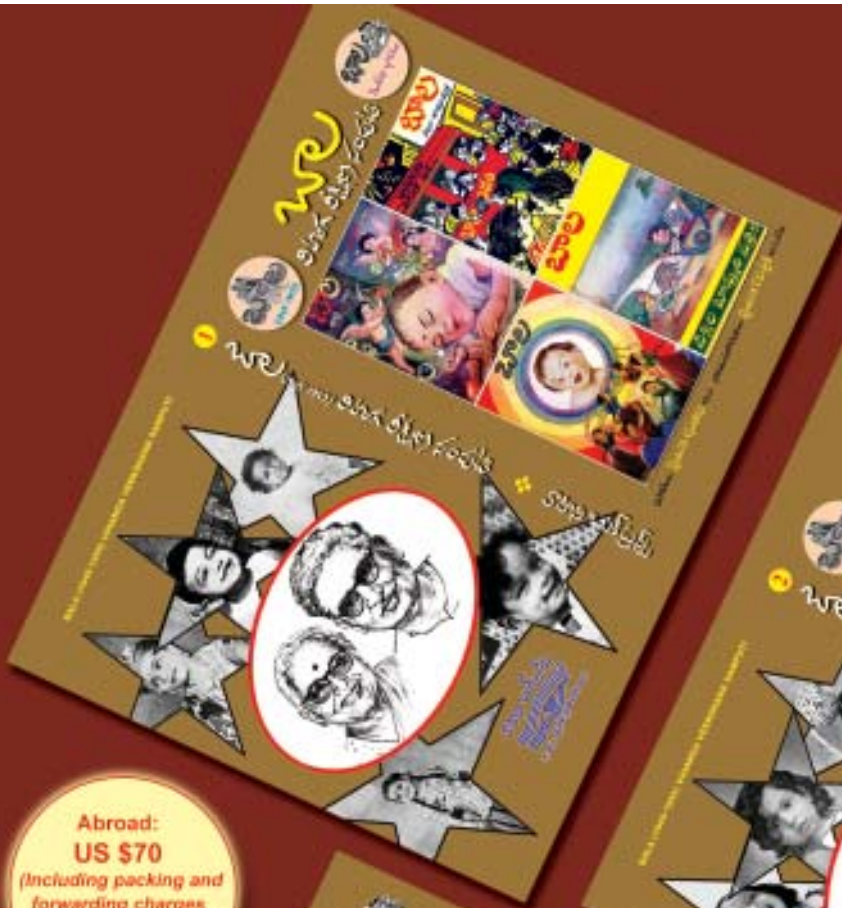
శం **157**

ఈ పత్రిక మీది! మీ అభిరుచుల మేరకు పత్రికను రూపొందించడం మా వంతు!! అభిమానించి ఆదరించడం మీ వంతు!!!

వాల

(1945-1959)

పాఠశాల విద్యార్థుల సంపుటి

Abroad:
US \$70
(Including packing and forwarding charges by Air Mail)

1311 వేజీల నాలుగు భాగాల సెట్ : వెల. రు. 558/- (పోస్టేజి ఉచితం)
Mode of Payment: M.O. / DD drawn in favour of "Vahini Book Trust"
payable at "Hyderabad" and sent to :
1-9-286/3, Vidyanagar, Hyderabad - 500 044
Ph : 040 - 2707 1500

(1984) రిజిస్టర్డ్ సొసైటీ సంఖ్య 500044

కొన్ని ముక్కులు

1-9-286/3 విద్యానగర్, హైదరాబాద్ 500044

బాల (1945-1959) కొరక వీక్షణ సంపుటి

ఈ బృహత్ సంపుటిలోని కొందరు అక్షర శిల్పిలు

న్యాయపతి రాఘవరావు (బాలన్నయ్య) న్యాయపతి కామేశ్వరి (బాలక్కయ్య)

బావు ముక్కపూడి వెంకటరమణ ప్రభాకర్ అదపా రామకృష్ణారావు జనమంచి రామకృష్ణ చింతా దీక్షితులు పేకేటి శివరాం శ్రీవాత్సవ శ్రీరంగం నారాయణబాబు బుజ్జాయి మంచాల జగన్నాథరావు నిట్లల శ్రీరామమూర్తి సార్ల వెంకటేశ్వరరావు పన్యాల వెంకట పార్వతీశ కవులు బి.వి.ఎస్. రామారావు బి. రామకృష్ణారావు (మమ్మలు) వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి కనుపర్తి నరలక్ష్మమ్మ బాలాంత్రిపు వెంకటరావు గిడుగు వేంకట సీతాపతి వేలూరి సహజానంద అవసరాల రామకృష్ణారావు బాలాంత్రిపు రజనీకాంతరావు	మాస్టర్ కుండు పింగళి పరశురామయ్య తెన్నేటి సూరి సాలూరు రాజేశ్వరరావు ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్య మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ కొండేపూడి వ్యాఘ్రేశ్వరరావు (స్వామి చిత్రానంద) బొడ్డుపల్లి పురుషోత్తము నీలంరాజు మురళీధర్ కె. సభా శిష్యులూ ఉమామహేశ్వరరావు గిడుతురి సూర్యం ఊటుకూరి లక్ష్మీకాంతమ్మ సూరిశెట్టి సాంబశివరావు బాట్ల 'నానా' (నర్సాది పాపయ్య) సెట్టి ఈశ్వరరావు పి. భానుమతీ రామకృష్ణ క్రొన్నిడి రామం నందూరి రామమోహనరావు శ్రీశ్రీ ఆరుద్ర మహీధర నళినీమోహన్‌రావు చామర్తి కనకయ్య	చెరువు ఆంజనేయ శాస్త్రి పిళ్ళా సుబ్బారావు ఆప దర్శారావు గోవిందరాజు రామకృష్ణారావు వింజమూరి లక్ష్మి గోపరాజు సమరం పురాణపండ్ రాధాకృష్ణ ఎస్. సదా-శివ మసూనా వాకాబి పాండురంగరావు ఎస్. మునిసుందరం గోటిటి శ్రీరామారావు నాగభైరవ కోటేశ్వరరావు వై.ఆర్. గాంధి (ప్ర. రాంబాబు & తాయి) వెల్లటూరి సూర్యనంద శర్మ బాసాని సుబ్రహ్మణ్య రెడ్డి శిష్యా జగన్నాథం యద్దనపూడి సులోచనారాణి నల్లా దత్తాత్రేయులు 'లతిక' మునిమాణిక్యం ఎం. శంకరావు (బాల) పెద్దాడ రుక్మిణి బి.వి. సత్యమూర్తి
---	---	---

1311 పేజీల నాలుగు భాగాల సెట్ :: వెల రు. 558/- (పోస్టేజి ఉచితం)

Abroad: US \$70 (Including packing and forwarding charges by Air Mail)

Mode of Payment: M.O./D.D. drawn in favour of "Vahini Book Trust" payable at "Hyderabad" and sent to : 1-9-286/3, Vidyanagar, Hyderabad - 500 044 Ph: 040-2707 1500

పుస్తక ప్రియులకు మహాదవకాశం

కథా సంపుటాలు	రచయిత	అసలు ధర	తగ్గింపు ధర
1. అమెరికా బేతాళుడి కథలు (రెండవ ముద్రణ)	సత్యం మందపాటి	... రు. 30-00	రు. 25-00
2. రసికరాజ తగువారము కామా?	వసుంధర	... రు. 72-00	రు. 60-00
3. తెలుగువాడు పైకొస్తున్నాడు-తోక్కేయండి!	సత్యం మందపాటి	... రు. 50-00	రు. 40-00
4. చెట్టు క్రింద చినుకులు	సత్యం మందపాటి	... రు. 54-00	రు. 45-00
5. గవర్నమెంటాలిటీ కథలు	సత్యం మందపాటి	... రు. 40-00	రు. 30-00
6. మేడ్ ఇన్ అమెరికా	సత్యం మందపాటి	... రు. 54-00	రు. 45-00
7. కథామహల్ - (1999)	37 మంది రచయితలు	... రు. 116-00	రు. 95-00
8. నేనూ-చీకటి (నవల)	కాశీభట్ల వేణుగోపాల్	... రు. 40-00	రు. 30-00
9. కాశీభట్ల వేణుగోపాల్ కథలు	కాశీభట్ల వేణుగోపాల్	... రు. 50-00	రు. 40-00
10. కథామహల్ - 2001	20 మంది రచయితలు	... రు. 80-00	రు. 70-00
11. బ్రెయిన్ డ్రెయిన్ (అను) అమెరికా మజిలీ కథలు	కవన శర్మ	... రు. 75-00	రు. 60-00
12. కథామహల్ - 2002	38 మంది రచయితలు	... రు. 116-00	రు. 95-00
13. 'రచన' కార్టూన్లు	79 మంది కార్టూనిస్టులు	... రు. 40-00	రు. 30-00
14. డా॥ చిత్తర్వు మధు కథలు	డా॥ చిత్తర్వు మధు	... రు. 50-00	రు. 40-00
15. దిగంతం (నవల)	కాశీభట్ల వేణుగోపాల్	... రు. 40-00	రు. 30-00
16. మంచుపూవు (నవల)	కాశీభట్ల వేణుగోపాల్	... రు. 40-00	రు. 30-00
17. ఎన్నారై కథలు	సత్యం మందపాటి	... రు. 50-00	రు. 40-00
18. చీకటిలో చందమామ (నవల)	సత్యం మందపాటి	... రు. 45-00	రు. 35-00
19. జనారణ్యం (జనాభా సమస్య మీద సాధికార కథా వ్యాసావళి)	ఎలక్ట్రాన్	... రు. 40-00	రు. 30-00
20. చిరునవ్వు వెల ఎంత? (హాస్య కథలు)	వసుంధర	... రు. 150-00	రు. 130-00
21. గణిత విశారద (చిన్నపిల్లల నవల)	అవసరాల రామకృష్ణారావు	... రు. 40-00	రు. 30-00
22. హంసగీతం (చారిత్రాత్మక నవల)	వివినమూర్తి	... రు. 100-00	రు. 80-00
23. శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వర వచనములు - శ్రీకృష్ణ హేల	పాలెపు బుచ్చిరాజు	... రు. 45-00	రు. 35-00
24. ఈతరం స్త్రీ (నవల)	అర్పాద్	... రు. 80-00	రు. 70-00
25. కథావాహిని - 2003	32 మంది రచయితలు	... రు. 100-00	రు. 80-00
26. ఆత్మధృతి	ఆదూరి వెంకట సీతారామమూర్తి	... రు. 80-00	రు. 70-00
27. వెలుగు వాకిట్లోకి....	శ్రీరాజ్	... రు. 80-00	రు. 70-00
28. తపన (నవల) (రెండవ ముద్రణ)	కాశీభట్ల వేణుగోపాల్	... రు. 60-00	రు. 50-00
29. మధుమేహంపై విజయపథం	డా॥ చిత్తర్వు మధు	... రు. 50-00	రు. 40-00
30. బంగారు రోజులు (నవల)	కవనశర్మ	... రు. 40-00	రు. 30-00
31. నివేదన (కావ్యం) (రెండవ ముద్రణ)	రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్	... రు. 30-00	రు. 25-00
32. ఇరాక్ డైరీ	కవనశర్మ	... రు. 40-00	రు. 30-00
33. శ్రీరాముని దయచేతను.. (నవల)	వసుంధర	... రు. 100-00	రు. 80-00
34. కథావాహిని - 2004	34 మంది రచయితలు	... రు. 100-00	రు. 80-00
35. పసిడి మనసులు	జి. జానకీశాస్త్రి	... రు. 50-00	రు. 40-00
36. అమెరికా తెలుగు కథానిక	29 మంది రచయితలు	... రు. 150-00	రు. 130-00
37. వెన్నెల కురిసిన రాత్రి	అక్కినపల్లి సుబ్బారావు	... రు. 80-00	రు. 70-00
38. కథ కంచికి....	ఎం.ఎన్. ప్రకాశరావు	... రు. 50-00	రు. 40-00
39. కలకాలం నిలిచేది	తటవర్తి రామచంద్రరావు	... రు. 150-00	రు. 130-00
40. కథావాహిని - 2005	30 మంది రచయితలు	... రు. 100-00	రు. 80-00
41. అర్ధానుస్వారం	ఎన్. తారక రామారావు	... రు. 150-00	రు. 130-00
42. 'రచన' అనువాద కథలు	30 మంది రచయితలు	... రు. 150-00	రు. 130-00
43. 'రచన' అనువాద నవలలు	ముగ్గురు రచయితలు	... రు. 150-00	రు. 130-00
44. సాలెగూడు www.utopia.com (నవల)	డా॥ చిత్తర్వు మధు	... రు. 50-00	రు. 40-00

మీకు కావలసిన పుస్తకాలను ఉదహరిస్తూ, వాటి ఖరీదుకు సరిపడా సొమ్మును ఎమ్.ఓ./డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా పంపితే, ఖర్చులు భరించి పోస్టులో కోరిన పుస్తకాలు పంపబడగలవు. రిజిస్టర్డ్ పోస్టులో పొందగోరిన వారు ప్రతి ఒక్క ఆర్డరుకు రూ. 17/- అదనంగా పంపాలి. V.P.P. పద్ధతి లేదు. DD to be drawn in favour of "VAHINI BOOK TRUST" payable at "Hyderabad".

19286/3 రిజిస్టర్డ్ హైదరాబాద్ 500044

నవరస స్వర హేల - మన ఘంటసాల

ఆకాశంలో తెల్లని తేలికైన మేఘాలు అందంగా కదులుతున్నాయి. వెన్నెల కలిసి పోయిన ఆ మబ్బుల మార్గాలలో వెండి మెట్ల మీద సంచరిస్తూ గాన సౌధాల ద్వారాల వెంట ఒక లలితమైన, రమ్యమైన గీతం గాలిలో కదులుతూ భూమ్యాకాశాల మధ్య సంగీత పరిమళాలను వెదజల్లు తోంది.

'గాలిలో నా బ్రతుకు తేలిపోయిన దోయి' నీలిలో కలిసింది మాలి నా బ్రతుకోయి' అది ఏనాటి పాట? అది ఏనాటి గళం? అది ఏనాటి జ్ఞాపకం? అయినా - అది ఈనాటి పాట - ఈనాటి కంఠం - ఈనాటి వాస్తవం.

మరణించి బ్రతకడమనేది అక్షరాలా సత్యం చేసిన అమర గాయకుడు శ్రీ ఘంటసాల వెంకటేశ్వరరావు.

గాయకుడుగా 1947లో సినిరంగ ప్రవేశం చేసి, అవకాశం అందిచ్చుకుని అనతికాలంలోనే తన ప్రతిభను చాటు కుంటూ ఏడాది తిరిగేలోగా సంగీత దర్శకత్వం వహించే స్థాయికి వచ్చారు. అప్పటి నుండి ఊపిరున్నంతవరకు పాడుతూనే జీవించారు. పాతికేళ్ళుపైనే ఆయన అవిశ్రామంగా సంగీత సాగర మధనం చేశారు. గరళాన్ని కంఠంలోనే బంధించి అమృతాన్నే జనానికి పంచారు.

ఆయన 1974 ఫిబ్రవరి 11న మరణించారు. అంటే ముప్పై సంవత్సరాలు గడిచి పోయినా ఈనాటికీ ఘంటసాల వెంకటేశ్వరరావు సంగీత ప్రియుల మనసుల్లో నిలిచి వుండడమే కాకుండా, చెట్టు చెట్టుకీ పూసిన పూవై, నది నదిలో కదిలే అలయై, కొండలలో, కోనలలో, పల్లెలలో, పట్టణ

డిసెంబర్ 4 ఘంటసాల జయంతి

లలో, నగరాలలో దేశ విదేశాలలో చిన్నల, పెద్దల గళాలలో మారుమ్రోగుతూ ఎక్కడ చూసినా 'ఘంటసాల పాటలు విందాం' - 'ఘంటసాల పాటలు పాడుదాం' అనేటంతగా జాతిని ప్రభావితం చేస్తున్న ఘంటసాల వెంకటేశ్వరరావు చనిపోయారన్న మాట ఎంత కల్ల?

తెలుగు సినిమా సంగీత చరిత్రలో ఘంటసాల సాటిలేని మేటి గాయకుడనేది అందరూ గ్రహించిన సత్యం అయితే ఆయన సవ్యసాచిలా ఒకవైపు ఇతర సంగీత దర్శకుల బాణీలకు ప్రాణం పోసి గానం చేస్తూ - తనదైన శైలిలో బాణీలను కూర్చి పాడుతూ, పాడిస్తూ సినిమా సంగీతాన్ని పరిపుష్టం చేశారు.

శ్రీ ఘంటసాల వెంకటేశ్వరరావు సంగీత దర్శకత్వం వైపు కాస్త సేపు దృష్టి నిలిపితే మరెన్నో చక్కని అంశాలు స్ఫూర్తికి వస్తాయి.

ఘంటసాల చిన్నతనం నుంచీ కర్ణాటక శాస్త్రీయ సంగీత వాతావరణంలోనే పెరి

గారు, మసలారు. తండ్రిగారైన సూరయ్య గారు మృదంగం వాయిస్తూ, పాడుతూ భగవత్సంకీర్తనం చేసే వ్యక్తి కావడంతో చిన్ననాటి నుండి ఘంటసాల నరనరా ల్లోనూ సంగీతం జీర్ణించుకుపోయింది.

సూరయ్యగారు బుల్లి ఘంటసాలను కూడా తీసుకుని పోయి, ఆ పసివాడి చేత నృత్యాలు చేయించి చూపరులకు ఆనందం కలిగించేవారు. ఆ విధంగా ఘంటసాలకి ఊహ తెలిసినప్పటి నుంచీ తెలిసింది, సంగీతం - పాట పాడటం మాత్రమే - పాటలు పాడుకోవడం - ఎదుటి వారు పాడితే వినడం - సంగీతం గురించి ఆలోచించడం - తన బాధలను, భావాలను, ఆనందాలను పాటలుగా రచించి పాడుకుంటూ వ్యక్తీకరించటమే ఘంటసాలకి తెలిసిన విద్య.

సంగీతమే ఆహారంగా ఎదుగుతూ వచ్చిన ఘంటసాల విజయనగరం మహారాజా సంగీత కళాశాలలో సంగీతం కోర్సు చేసేందుకు చేరి కర్ణాటక సంగీత అధ్యయనం చేశారు.

కర్ణాటక సంగీత ప్రధానంగా ఆధారమై నిలిచే భావం భక్తి - కర్ణాటక సంగీతానికి ఆద్యులైన త్యాగరాజస్వామి, పురందర దాసు, ముత్తుస్వామి దీక్షితులు, శ్యామశాస్త్రి మొదలైన వారంతా మహాభక్తులు. సంగీతం ద్వారానే నాదోపాసన చేసి దైవ సాక్షాత్కారం పొందినవారు. వారి సంగీతంలోని సాహిత్యం కేవలం భగవంతుని కీర్తించడానికి ప్రయోగింపబడినది. అటువంటి సంగీత సాధనలో ములిగితేలిిన ఘంటసాల హృదయమంతా భక్తి భావంతో నిండి పోయింది. అందుకేనేమో ఆయన పలుకు లో అంత ఆర్తి, అంత భక్తి, అంత కరుణ అద్భుతంగా పలికాయనిపిస్తుంది.

(మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

ఇందుగంటి జానకీబాబు

(గత సంచిక తరువాయి)

భూలోకంలో విశ్వామిత్రుడు దేనినో ఆశించి కఠోరమైన తపస్సు చేయసాగాడు. ఈ విషయం ఇంద్రుడికి తెలిసి దానినే విధంగానైనా భంగం చేయాలని రంభా, ఊర్వశులను ఆజ్ఞాపించాడు. ఇంద్రుడి జీవితమంతా తన సింహాసనాన్ని పరిరక్షించుకోవడంతోనే గడిచిపోతుంది కదా! సరే! రంభా, ఊర్వశులలో ఎవరు వెళ్ళాలనే ప్రశ్న వచ్చింది. దానికి వారు ఇంద్రసభలో నాట్యం చేయగా ఎవరి నాట్యం ఎక్కువ బాగా ఉంటే వారిని కార్యసాధనకు నియమించాలని నిర్ణయం జరిగింది. కానీ ఆ రోజు అప్పరసలు నాట్య ప్రదర్శనలో ఎవరు ఎక్కువ ఎవరు తక్కువ అనేది ఎవరూ నిర్ణయించలేకపోయారు.

“ఇందరు మహామణులున్న సభలో అంతటి సమర్థులే లేరా?” అని ప్రశ్నించాడు ఇంద్రుడు.

అప్పుడు సభలో ఉన్న నారద మునీంద్రుడు లేచి, “లేకేం దేవేంద్రా? ఉన్నారు. కానీ నీ సభలో కాదు. భూలోకంలో ఉన్నాడు. విక్రమార్కుడనే మహారాజు. సర్వకళాసంపన్నుడైన ఆ రాజే ఈ సమస్యకు పరిష్కార మార్గం చూపించగలడు. అతనిని పిలిపించడమే తక్షణ కర్తవ్యమ!” అన్నాడు.

ఆ ముని మాటలకు ఇంద్రుడు సంతోషించి, వెంటనే మాతలిని పిలిపించి, రథాన్ని తీసికెళ్ళి, విక్రమార్కుని సగౌరవంగా తీసుకు

రమ్మని ఆదేశించాడు. సారథి, రథానికి గుర్రాల్ని పూన్చి, ఆకాశ మార్గంలో ఉజ్జయినీ నగరం చేరుకున్నాడు. అక్కడ నిండుకొలువున్న విక్రమార్కుని దర్శించి, “రాజా! నేను ఇంద్రుని రథసారథిని. నిన్ను ఆదరించి అమరావతి తీసుకురమ్మని ప్రభువాజ్ఞ. వెంటనే బయలుదేరవలసింది” అని విన్నవించాడు. దానికి విక్రమార్కుడు చాలా సంతోషించి, సారథిని ఆదరించి, దేవలోకాన్నుంచి వచ్చిన రథాన్నెక్కి, మన్మథుడిలా ప్రకాశిస్తూ స్వర్గలోకానికి వెళ్ళాడు.

వెళ్ళి, కామధేనువు, కల్పతరువు, చింతామణి వంటి దివ్య వస్తువుల కిల్లయిన అమరావతిని దర్శించాడు. మాతలి దారి చూపగా ఇంద్రుడి కొలువు చేరుకున్నాడు. ఆ కొలువులో ఇంద్రుడు తారకల మధ్య చంద్రునిలా వెలిగిపోతున్నాడు. సుర, కిన్నెర, కింపురుషాదులు సర్వసేవలూ అందిస్తున్నారు. అప్పరసలు వింజామరలు వీస్తున్నారు. ఆ వైభవాన్ని అవలోకిస్తూ, ఇంద్రునికి నమస్కారం చేశాడు విక్రమార్కుడు. అప్పుడు ఆ అమరేశ్వరుడు, ఈ సరేశ్వరుడిని ఆహ్వానించి, తన ప్రకృతే ఉన్న మణిమయ సింహాసనం మీద కూర్చోబెట్టి కుశల ప్రశ్నలు వేశాడు. ఆ తరువాత తన సందిగ్ధ సమస్యని ఇలా వివరించాడు.

“సరనాథా! ఈ రంభా, ఊర్వశులు ఒకరిని మించిన నాట్యగతై మరొకరు. వారి తారత్యం తెలుసుకోవడం మా తరమైంది గాదు.

చందోదారులు కంటే!
కొంత సొమ్ము ఆదా చెయ్యండి!

12 సంచికలకు :: రు. 216 మాత్రమే!
(రు. 24 ఆదా!)

24 సంచికలకు :: రు. 408 మాత్రమే!
(రు. 72 ఆదా!)

36 సంచికలకు :: రు. 612 మాత్రమే!
(రు. 108 ఆదా!)

48 సంచికలకు :: రు. 816 మాత్రమే!
(రు. 144 ఆదా!)

60 సంచికలకు :: రు. 1020 మాత్రమే!
(రు. 180 ఆదా!)

100 సంచికలకు :: రు. 1500 మాత్రమే!
(రు. 500 ఆదా!)

జీవిత చందా : రు. 6000 మాత్రమే!

విదేశీ చందా వివరాలు:

ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా
12 సంచికలకు
US \$ 54 (or) equivalent Ind. Rupees (US \$ 18 ఆదా!)
60 సంచికలకు
US \$ 250 (or) equivalent Ind. Rupees (US \$ 110 ఆదా!)
జీవిత చందా : US \$ 400 (or) equivalent Ind. Rupees

గమనిక : విదేశీ చందాదారులు తమ చందాను రూపాయలలో కూడా చెల్లించవచ్చును.

నువ్వు సర్వకళాసంపన్నుడవని విన్నాను. ఈ సుందరులిద్దరిలో నాట్యశాస్త్ర ప్రావీణ్యం ఎవరికి ఎక్కువ ఉందో నిర్ణయించగల సమర్థుడవు నీవే. నిన్నిక్కడకు పిలిపించడానికి ముఖ్యకారణం ఇదే!”

ఈ వివరాలు ఇంద్రుడొక ప్రక్క చెపుతూండగానే మరొక ప్రక్క గంధర్వులు సంగీత వాద్యాలను సిద్ధం చేశారు. ముందుగా రంభ తన నాట్య పాటవాన్ని ప్రదర్శించాలని నిర్ణయం జరిగింది. రాగతాళయుక్తంగా పాడుతూ, గంధర్వులు వాయించే దిం, దిం, ధిక్క, ధిమిక్క, తక్క, ధికతోం, ధిక్తత్తో, ర్ముంకిణిం, ధిం, ధాం, ర్ముంకకు, ర్ముక్క, దిగ్గి, గుడ, తాదీ, అనే మృదంగ మార్షనలు మేఘగర్జనలు కాగా, శరీరము మెరుపు తీగ కాగా, శృంగారం వర్షించేలా నాట్యం చేసింది రంభ. ఆ రోజుకు సభ చాలించి, ఊర్వశి నాట్యం చూడడానికి మరునాటికి గడువు పెట్టారు.

ఆ మరునాడు ఊర్వశి, తానే విజయం పొందాలనే పట్టుదలతో, మనసుని లగ్నం చేసి, శాస్త్రోక్తంగా నాట్యం చేసింది. భావ, రాగ, తాళ, నిర్ణయాల్ని, తన శరీరం, చేతులూ, కాళ్ళూ, కళ్ళతో చక్కగా పోషించింది. లాస్యం ఉట్టిపడేలా నాట్యం చేసింది. ఆమె గిరగిరా తిరుగుతూంటే ఆమె సోగ కనులు తలచుట్టి వచ్చినట్టే అనిపించింది.

ఆ యిద్దరి నాట్యాన్నీ పరిశీలనగా చూసిన విక్రమార్కుడు, ఊర్వశినే ఎక్కువ నేర్పరిగా నిర్ణయించాడు. అందుకు సురపతి

చందా సూచన

(కొత్త / బహుమతి / పొడిగింపు చందా)

పేరు :

పత్రిక పంపవలసిన

పూర్తి చిరునామా :

ఫోన్ నెం. :

పిన్

Sub. Code No.

Amount Rs.....

D.D/Cheque/M.O. No : Date.....

To be drawn in favour of "RACHANA" payable at HYDERABAD. For outstation cheques please add Rs. 50/- (for amounts upto Rs. 1000/-) and Rs.65/- (for amounts above Rs. 1000/-) towards Bank collection charges.

Receipt No. :

Date :

Signature

157

1-9-286/3,
విద్యానగర్,
హైదరాబాద్ - 500 044

Your e-mail ID :

అనందించి, అంత నిష్కర్షగా ఎలా చెప్పగలిగావు వివరించమని విక్రమార్కుని కోరాడు. అప్పుడా రాజు ఇలా చెప్పాడు.

“ఓ దివిజేశా! కంటి కింపుగా నాట్యం చేయడంలో వారిద్దరూ సిద్ధహస్తులే. కాకపోతే ఊర్వశి నాట్యం మనోహరమే కాకుండా, కొంచెం కూడా శాస్త్ర పరిధుల్ని దాటకుండా ఉంది. అందువల్లనే ఊర్వశి వీరిద్దరిలో మేలైన నాట్యకత్తె అని చెప్పగలిగాను.”

ఇంద్రుడు, విక్రమార్కుని తెలివికి మెచ్చుకుని అతనికి దివ్యాభరణాలు ఇచ్చి సత్కరించాడు. అంతేకాక ముప్పై రెండు ద్వారములు, ఒక్కొక్క ద్వారానికి ఒక్కొక్కటి చొప్పున, చక్కగా వెలుగొందే ముప్పై రెండు సాలభంజికలు ఉన్న, నవరత్న ఖచితమైన సింహాసనాన్ని కాసుకగా ఇచ్చాడు.

ఆ విధంగా దేవేంద్రుడి దగ్గర సెలవు తీసుకుని విక్రమార్కుడు ఉజ్జయినికి తిరిగి వచ్చాడు. యమ, నియమ, వ్రాణాయామాది అష్టసిద్ధులు చేకూరగా, శత్రువులను జయించి, ఏకైక వీరుడై, అనేక వేల సంవత్సరాలు రాజ్యం చేశాడు.

* * *

జీవితం అనేది ఎల్లప్పుడూ పూలబాట కాదు. ముళ్ళదారిలో నడవకుండా ముక్తిని పొందడం అంత సులభం కాదు. కాలక్రంలో, విక్రమార్కుని రాజ్యంలో కూడా వివిధ రకాలవైన దుశ్శకునాలు (మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

అక్షయం

భగీరథ యత్నాలు

ప్రొ|| కవనశర్మ

మానవులు మొదట్లో తమకి అందుబాటులో ఉన్న నీటికి ఇతర వనరులకి అనుగుణంగా తమని మలుచుకొన్నప్పటికీ క్రమేపి, జల పర్యావరణాన్ని, తమకున్న సాంకేతిక, నిర్వాహక పరిజ్ఞానంతో మార్పుకొనే ప్రయత్నం చేసారు. దానివల్ల కొంత మంది ఆహారోత్పత్తిలో నేరుగా పాలుపంచుకోలేకపోవాల్సి వచ్చింది. ఆపైన వ్యాపారం, చేతి పనులు, కళలు, మనుష్యులను ఆహారోత్పత్తి నుంచి మళ్ళించాయి. వీరు తమ ఆహారావసరాలకి రైతుల మీద ఆధార పడడం మొదలైంది. పండించేవారు తినేవారందరికీ సరిపడే అంతగా పండించాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. వానలు పడని సమయాల్లో పంటలకి, పశువులకి, మనుష్యులకి అవసరమైన నీటిని, వానాకాలంలో ముందు జాగ్రత్తలో అట్టే పెట్టుకోవలసి వచ్చింది. నదీతీర నగరాల ఆవిర్భావంతో ఉన్న కొద్ది సాగుభూమి మీద వీలైనంత ఎక్కువ పండించగల సాంకేతికత అవసరమైంది (రాజర్స్, ఫీస్ 1998). మరోచోట, మరో సమయంలో, కొంత పరిమాణంలో లభ్యమయ్యే నీటిని అవసరమైన చోట, అవసరమైన సమయానికే ఎంతవరకు చేర్చగలం? అన్న అంశం ఈ రోజున నీటి వనరుల వ్యవస్థా శాస్త్రం యొక్క ముఖ్య అధ్యయనాంశం (చతుర్వేది 1987).

ఈ రోజున ఎంతో దూరాన్నుంచి చాలా పెద్ద మొత్తాలలో నీటిని తరలించే ప్రణాళికలను చేపట్టాం. కృష్ణా జలాలను మద్రాసుకి, గోదావరి జలాలను విశాఖపట్నంకి తరలించాలని చూస్తున్నాం. కావేరి జలాలను బెంగుళూరు తరలిస్తున్నాం. ఇటువంటి ప్రయత్నాలలో భాగాలుగా పెద్ద పెద్ద జలాశాయాల నిర్మాణం, నదుల అనుసంధానాలు, పెద్ద కాలువల్లో, గొట్టాల్లో, నీటి వాహక వ్యవస్థల నిర్మాణం, సాగునీరు పెద్ద మొత్తాలలో సరఫరా, చేపట్టాం. ఈ ప్రయత్నాలు భగీరథ యత్నాలే! అయితే ఇంత శ్రమతో, ఖర్చుతో చేపట్టిన ఈ పథకాలు అనుకొన్న ప్రయోజనాలు సాధిస్తున్నాయా లేక సాధిస్తాయా అన్న ప్రశ్నకీ, సాధిస్తే వాటికి చెల్లించాల్సి వస్తున్న ఇతర మూల్యాలు, ఏమైనా ఉంటున్నాయా అన్న ప్రశ్నకీ ఈ వ్యాసంలో జవాబులు ఇచ్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

1. ఇరిగేషన్ (నీటి పారుదల)

కలియుగం నాలుగున్నర వేల సంవత్సరాల క్రితం మొదలైంది అనుకొంటే బలరాముడు వ్యవసాయం చేసిన కాలం 5 వేల ఏళ్ళ

కిందటిది. కృష్ణుడు గోవర్ధనం పేరిట, ఎత్తైన కట్టపోసి యమునా నది వరదల నుంచి తన వారిని, తమ పశువులను కాపాడుకొన్న కాలం కూడా అదే.

యూఫ్రేటిస్, టైగ్రిస్ నదుల మధ్యనున్న మెసపుటేమియాలో సుమేరియన్లు వ్యవసాయం మొదలు పెట్టిన కాలం ఇదే. ఈజిప్షియన్లు ఆ కాలంలో వ్యవసాయం చేసినట్టు రికార్డ్స్ ఉన్నాయి. నదుల నుంచి నీటిని కాలవల ద్వారా పొలాలకి పెట్టడం - అంటే 'ఇరిగేషన్' - ఆ సమయంలోనే మొదలైంది. ఇరిగేషన్ మొదలైన వేయి సంవత్సరాలకల్లా ఇరాక్ (మెసపుటేమియా)లో నల్లని వ్యవసాయ భూములు ఉప్పుతో తెల్లబడుతున్నట్టు గుర్తించారు. (పియర్స్, ఎఫ్. 1992). ఈ ఉప్పు ఎక్కడిది?

నదీ జలాలు కొండల గుండా, బండల మీదుగా ప్రవహిస్తూ వాటిని అరగదీసి కొన్ని పంటలకి అవసరమైన పోషక ఖనిజాలని, పొలాలకి హాని చేసే లవణాలని మోసుకుపోతాయి. ఎక్కడి? సముద్రంలోకి. సముద్రం ఆ విధంగా 'ఉప్పు'బడుతుంది. వరద సమయాల్లో గట్లు పొర్లి ప్రవహించిన నదీ జలాల ఒండ్రుమట్టిలో పోషక పదార్థాలు సరిపడినంతగాను, లవణాలు కొద్దిగాను ఉండడంతో హాని నెమ్మదిగా జరిగేది. పంటలు బాగా పండేవి ఆ సహజ సేద్యంలో.

క్రమేపీ ఇరిగేషన్ మొదలయ్యాక భూముల్లో లవణాలు త్వరగా పేరుకోవడం మొదలైంది. సుమేరియన్ల కాలంలో వెయ్యి సంవత్సరాలు పట్టిన పనికి ఇప్పుడు కొన్ని దశాబ్దాలేపట్టోంది. ఎందుకంటే 'ఎక్కువ నీరు - ఎక్కువ పంట' అనే భావన మీద ఈ రోజు ఇరిగేషన్ సాగుతోంది. పెద్దపెట్టున సాగిన కొన్ని ఇరిగేషన్ ప్రణాళికల ఫలితాలను కొద్దిగా చూద్దాం.

1.1. సింధు నాగరికత : భూముల్లో లవణాలు చేరటం వల్ల, మానవ సమూహాలు వలస పోయినంతగా శత్రు రాజుల దాడిల్లో కూడా వలస పోలేదంటారు. సింధు లోయ నాగరికత సమాప్తం అవటానికి కారణం ఆ పంట భూముల్లో ఉప్పు చేరటమేనని కొందరు శాస్త్రజ్ఞులు నమ్ముతారు.

1.2. రష్యా : 7 సంవత్సరాలు పాటు సాగిన ఇరిగేషన్ వల్ల 50 శాతం భూములు సేద్యానికి పనికిరాకుండా పోయాయి. ఉజ్బెకిస్తాన్, తుర్కమెనిస్తాన్, కజకిస్తాన్లలో సేద్యభూములు 1987 (మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

ఇదే తెలుగు!

“జీవితం ఓ వైకుంఠపాళీరా”
అంటారు మా తాత.

అందులో చిన్న, చిన్న నిచ్చెన్లు, బుజ్జి బుజ్జి పాం పిల్లలు చాలా ఉంటాయి. అలా చిన్న నిచ్చెన ఎక్కడం, ఇలా పావు నోట్లోకి వెళ్లిపోవడం.

అలా ఎన్నోసార్లు జరిగేక...

అఖర్న ఓ పేద్ర పావు మింగేస్తుంది.

అదే మృత్యువు.

మళ్ళీ ఆట మొదలు

అది పునర్జన్మ

ఇదీ ఆయన భాష్యం.

“జీవితం నిండా పరీక్షలేనా. కొన్ని పాస వుతాం. కొన్ని ఫెయిలవుతాం” అంటారు మా నాన్న.

ఏంవిటో! ఎవరూ సరైన అర్థం చెప్పరు కదా!

కొంతమంది చిన్నప్పుడు ఏ స్కూల్లోనూ చదవకపోయినా, కష్టపడి పైకొచ్చి ఎంతో గొప్ప వాళ్ళు అవుతారు. వాళ్ళని మీరు గనక ఇంటర్వ్యూలో ఏం చదువుకన్నారని అడిగితే జీవిత కళాశాలలో అంటారు.

అందుకే మహానుభావుడు మార్క్ ట్వెన్ అన్నాడు- "In my childhood I attended my school, but it never interfered with my education" అని.

మనం నేర్చుకునే పాఠాలన్నీ జీవితం లోవే.

పరీక్షలూ అదే పెడుతుంది.

పాఠాలూ అదే నేర్చుతుంది.

ఎమ్ సెట్ లూ, సివిల్ సర్వీసులూ వగైరా పరీక్షలకి కోచింగ్ సెంటర్లూ, స్టడీ సర్కిళ్లూ ఉంటాయి కానీ జీవితంలో పరీక్షలకి ఏవీ ఉండవు.

అనుభవాలే కోచింగులు, పాఠాలు.

అయితే ప్రతి మనిషి జీవితంలోనూ

అతి ముఖ్యమైన పరీక్ష పెళ్ళి.

దీంట్లో పానూ, ఫెయిలూ ఏవీ ఉండవు.

అందరికీ ఒకటే ఫలితం.

అనుభవం. అంతే!

ఈ పరీక్షకీ ముందు ఎంట్రాన్స్ ఉంటుం దండోయ్!

అదే పెళ్ళి చూపులు.

ఒక్క ప్రేమించుకున్న వాళ్ళకి యిది ఉండదు.

ఇది వరకు పెళ్ళిళ్ళ పేరయ్యలుండే వారు.

ఇప్పుడు మేరేజ్ బ్యూరోలు, యింటర్ నెట్లు వచ్చేశాయి.

అయినా పెళ్ళిచూపులు తప్పవు.

పెద్దవాళ్ళు ఏవో మాట్లాడేసుకుంటారు.

చిక్కంతా అమ్మాయి, అబ్బాయిలదే.

పైగా వెనుకనించి, “సరిగ్గా ఇప్పుడే చూసుకోండి. సిగ్గుపడితే ఎలాగా?” అని కుళ్ళు జోకులు.

సిగ్గా? నా శార్దవాం?

ఒక్కసారి చూసినంత మాత్రాన ఏ వర్ణవైక ఛస్తుంది?

చీరపి

ఏవిటో నా వెరి!

తరవాత మాత్రం ఏ వర్ణమాతుంది.

మా అమ్మ అస్తమానూ మా నాన్న మీద సణుక్కుంటూనే ఉంటుంది- “ఈ మనిషి నాకెప్పటికీ అర్థం అవుతారో?” అని.

ఎంతమందిని చూడ్డంలేదూ?

పెళ్ళిచూపుల్లో ఎంత పొగరుబోతు పిల్ల అయినా తల వంచుకునే ఉంటుంది.

ఆ తరువాత ప్రారంభమాతుంది తలెగె య్యటం.

పాపం! ఏమాటకామాటే చెప్పుకోవాలి.

మా అమ్మ, నాన్న నాకు పూర్తి స్వతంత్రం యిచ్చేరు.

“ఒరే! అబ్బీ! నీ ఇష్టమొచ్చిన పిల్లని చేసుకోరా. మేము ఆశీర్వదించి, అక్షింతలు వేస్తాం” అని.

కాని - నాకే ఎవ్వరూ ఇష్టం అవలేదు.

“నీకూ, మీ నాన్నకీ ఎవరినీ ప్రేమించడం రాదులేరా” అని మా అమ్మ నవ్వింది.

“దీని బాబు చూడు, గోపాలకృష్ణుడు, ఊరంతా గోపికలే” - మా నాన్న విసురు.

మా తాత పేరు క్రిష్ణమూర్తి.

ఇంతకీ మా అమ్మ వెరికాని ప్రేమతో మాత్రం ఏం తెలుస్తుంది నా బొంద!

అన్నీ ఇండ్రధనస్సులాగే కనిపిస్తాయి.

పెళ్ళి అయేక రంగులన్నీ వెలిసి పోతాయి.

అసలు రంగు బైటపడుతుంది.

ఆ బాధంతా ఎందుకూ?

ఎంతోమందిని చూసేక నాకు ఒక్కటి స్పష్టం అయింది. ఏవింటి?

“ఏ రాయి అయితేనేం బుర్ర బద్దలు కొట్టుకోవడానికి?”

“నువ్వొట్టి పెసిమిప్పువి” అంటారు (ఫ్రెండ్లు).

ఇంతకీ అసలు సంగతి.

పెళ్ళిచూపులు ఏర్పాటు చేశారు మా వాళ్ళు.

నిజం చెప్పొద్దూ. చేసిన పాపం చెప్పే పోతుందట.

(మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)